

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Факультет управління

Кафедра логопедії та інноваційних технологій в інклюзії

**СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«Основи теорії мовленнєвої діяльності»**

Освітня програма «Інклюзія в освіті»

Спеціальність 016 Спеціальна освіта

Спеціалізація 016.01 Логопедія

Галузь знань 01 Освіта / Педагогіка

Затверджено на засіданні кафедри професійної
освіти та інноваційних технологій
Протокол № 1 від “5” січня 2024 р.

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Опис дисципліни
3. Структура курсу
4. Система оцінювання курсу
5. Оцінювання відповідно до графіку навчального процесу
6. Ресурсне забезпечення
7. Контактна інформація
8. Політика навчальної дисципліни

1. Загальна інформація

Назва дисципліни	Основи теорії мовленнєвої діяльності
Освітня програма	Інклюзія в освіті
Спеціалізація	016.01 Логопедія
Спеціальність	016 Спеціальна освіта
Галузь знань	01 Освіта/Педагогіка
Освітній рівень	магістр
Статус дисципліни	Вибіркова
Курс / семестр	1 / 2, 2/3
Мова викладання	Українська
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/developer/course/view/6927

2. Опис дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни «Основи теорії мовленнєвої діяльності» є отримання здобувачами освіти глибоких теоретичних знань та практичних умінь щодо механізмів породження, сприймання і продукування мовлення.

Основними **завданнями** є вивчення і закріплення:

1. принципів і методів аналізу мовленнєвих явищ;
2. мозкової організації мовленнєвих процесів;
3. особливостей мовленнєвої діяльності;
4. механізмів породження і сприймання мовлення; функцій мови та мовлення;
5. закономірності мовленнєвого розвитку в онтогенезі та дизонтогенезі.

3 Компетентності:

ЗК-4. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК-7. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК-8. Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях.

СК-1. Здатність здійснювати теоретичний, методологічний та емпіричний аналіз актуальних проблем інклюзивної освіти.

СК-4. Здатність ефективно взаємодіяти з батьками, колегами, іншими фахівцями у процесі психолого-педагогічного супроводу дитини з особливими освітніми потребами на засадах партнерства.

СК-9. Здатність до організації безпечного і здоров'язбережувального освітнього середовища, у тому числі інклюзивного освітнього середовища.

4 Програмні результати навчання

РН 1. Здійснювати аналіз еволюційних процесів у сфері освіти осіб з особливими освітніми потребами, обґрунтовувати власне бачення шляхів розв'язання наявних проблем.

РН 2. Здійснювати дослідження та/або провадити інноваційну діяльність з метою отримання нових знань, створення нових та удосконалення традиційних технологій викладання і супроводження та в ширших мультидисциплінарних контекстах.

РН 3. Розробляти та впроваджувати інноваційні методики і технології корекційно-розвивальної роботи з особами з особливими освітніми потребами, генерувати нові ідеї для удосконалення навчання, виховання, розвитку та соціалізації цих осіб.

РН 6. Встановлювати ефективну взаємодію з батьками, колегами, фахівцями, різними соціальними інституціями з метою забезпечення якості інклюзії в освіті на засадах партнерства.

РН 7. Робити фаховий внесок до професійних знань і практики та оцінювання результатів діяльності команди у сфері психолого-педагогічного супроводу дітей з особливими освітніми потребами в інклюзивному освітньому середовищі, мотивувати учасників ко-

манди супроводу до досягнення спільних цілей.

PH 9. Вільно спілкуватись усно і письмово українською та іноземною мовами при обговоренні професійних питань, досліджень та інновацій в сфері спеціальної та інклюзивної освіти.

PH 10. Відшукувати необхідні дані в науковій літературі, базах даних та інших джерелах, аналізувати та оцінювати ці дані.

PH 13. Розробляти та реалізовувати заходи зі створення безпечного і здоров'язбережувального освітнього середовища, забезпечувати його якість та ефективність освітнього процесу з урахуванням особливих освітніх потреб, можливостей та здібностей дітей.

5. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни	
Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	12 годин / 6 години
семінари	18 годин / 4 годин
самостійна робота	60 годин / 80 годин

Ознаки навчальної дисципліни			
Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
2, 3	016 Спеціальна освіта	1, 2	В

Тематика навчальної дисципліни (денна форма)			
Тема	кількість год.		
	лекції	семінарські	с.р
Модуль I. Методологічні засади курсу			
Тема 1. Основи теорії мовленнєвої діяльності як навчальна дисципліна	2	2	10
Тема 2. Функції мови та їх реалізація у мовленні. Фізіологічні основи мовлення	2	2	10
Тема 3. Психолінгвістична періодизація мовленнєвого розвитку	2	2	10
Модуль II. Вікові особливості розвитку мовленнєвої діяльності			
Тема 4. Особливості розвитку мовленнєвої діяльності в немовлячому і ранньому віці. Онтогенез та дизонтогенез.	2	4	10
Тема 5. Особливості розвитку мовленнєвої діяльності в дошкільному і молодшому шкільному віці. Онтогенез та дизонтогенез.	2	4	10
Тема 6. Становлення мовленнєвої діяльності в підлітків та дорослих. Он-	2	4	10

тогенез та дизонтогенез.			
	Заг.	12	18
			60

Тема	План	Форма заняття	Література	Завдання	Год	Вага оцінки	Терміни виконання
Модуль 1							
Тема 1 Основи теорії мовленнєвої діяльності як навчальна дисципліна	Методологічні засади курсу. Мовленнєва діяльність як специфічний вид людської діяльності. Класифікація і структура мовленнєвої діяльності.	лекція, самостійна	1, 2, 3	Групова хмара слів мова, мовлення	2 10	1	На занятті
	Семінар 1	семінар		Словник. Підготуватися до усного опитування	2	5	На занятті
Тема 2. Функції мови та їх реалізація у мовленні. Фізіологічні основи мовлення	Поняття мови, мовлення. Функції мови і мовлення. Фізіологічні основи мовлення. Будова і функції мовленнєвого апарату. Порушення мовлення.	лекція, самостійна	3,9	Есе значення мовлення в мого житті.	2 10	2	На занятті
	Семінар 2	семінар		Розробити таблицю Порушення мови та мовлення. Побудувати схеми. Підготуватися до усного опитування.	2	10	На занятті
Тема 3. Психолінгвістична періодизація мовленнєвого розвитку	Фонологічна складова мовленнєвої діяльності. Лексична складова мовленнєвої діяльності. Граматична складова мовленнєвої діяльності.	лекція, самостійна	2,4,5,8	пройти тести	2 10	5	На занятті
	Семінар 3	семінар		Розробити таблицю. Підготуватися до усного опитування.	2	5	На занятті
Модуль 2							
Тема 4. Особливості розвитку мовленнєвої діяльності в немовлячому і ранньому віці. Онтогенез та дизонтогенез.	Характеристика і норми домовленнєвого розвитку дитини немовлячого віку. Норми розвитку мовлення дитини раннього віку в фонологічній, лексико-семантичній і граматичній ланці. Особливості розвитку мовлення в дизонтогенезі	лекція, семінар самостійна	7,9	Хмара ключових слів	2 10	1	На занятті
	Семінар 4. Особливості мовленнєвої діяльності в онтогене-	семінар		Підготувати презентацію, заповнити схеми,	2	10	На занятті

	зі. (немовлячий і ранній вік)			усна відповідь			
	Семинар 5 Особливості мовленнєвої діяльності в дизонтогенезі (немовлячий і ранній вік)	семинар		Заповнити таблиці, усна відповідь	2	10	На занятті
Тема 5. Особливості розвитку мовленнєвої діяльності в дошкільному і молодшому шкільному віці. Онтогенез та дизонтогенез..	Характеристика і норми мовленнєвого розвитку дитини дошкільного віку в фоновій, лексико-семантичній і граматичній ланці.. Характеристика і норми розвитку мовлення дитини молодшого шкільного віку. Особливості розвитку мовлення в дизонтогенезі.	лекція, семинар самостійна	6, 9	Хмара ключових слів.	2 10	1	На занятті
	Семинар 6 Особливості мовленнєвої діяльності в дошкільному і молодшому шкільному віці в онтогенезі.	семинар		Заповнити таблиці, усна відповідь	2	8	На занятті
	Семинар 7 Особливості мовленнєвої діяльності в дошкільному і молодшому шкільному віці в дизонтогенезі	семинар		Заповнити таблиці, усна відповідь	2	8	На занятті
Тема 6. Становлення мовленнєвої діяльності в підлітків та дорослих. Онтогенез та дизонтогенез.	Характеристика мовленнєвої діяльності підлітків. Характеристика мовленнєвої діяльності дорослих. Особливості мовленнєвої діяльності в дизонтогенезі.	Лекція семинар самостійна	1, 3	Пройти тестування	2 10	5	На занятті
	Семинар 8 Особливості мовленнєвої діяльності в онтогенезі (підлітки та дорослі).	семинар		Заповнити таблиці, усна відповідь	2	10	На занятті
	Семинар 9 Особливості мовленнєвої діяльності в дизонтогенезі (підлітки та дорослі)	семинар		Заповнити таблиці, усна відповідь	2	10	На занятті
Самостійна робота		на лекції		Онлайн-курси		10	На занятті
Разом						100	

Тематика навчальної дисципліни (заочна форма)			
Тема	кількість год.		
	лекції	семинарські	с.р
Модуль I. Методологічні засади курсу			
Тема 1. Основи теорії мовленнєвої діяльності як навчальна дисципліна	2		10

Тема 2. Функції мови та їх реалізація у мовленні. Фізіологічні основи мовлення	2	2	10
Тема 3. Психолінгвістична періодизація мовленнєвого розвитку	2	4	10
Модуль II. Вікові особливості розвитку мовленнєвої діяльності			
Тема 4. Особливості розвитку мовленнєвої діяльності в немовлячому і ранньому віці. Онтогенез та дизонтогенез.	2	4	10
Тема 5. Особливості розвитку мовленнєвої діяльності в дошкільному і молодшому шкільному віці. Онтогенез та дизонтогенез.	2	4	10
Тема 6. Становлення мовленнєвої діяльності в підлітків та дорослих. Онтогенез та дизонтогенез.	2	4	10
Заг.	12	18	60

Тема	План	Форма заняття	Література	Завдання	Год	Вага оцінки	Терміни виконання
Модуль 1							
Тема 1 Основи теорії мовленнєвої діяльності як навчальна дисципліна	Методологічні засади курсу. Мовленнєва діяльність як специфічний вид людської діяльності. Класифікація і структура мовленнєвої діяльності.	лекція, самостійна	1, 2, 3	Групова хмара слів мови, мовлення	2 10	5	На занятті
Тема 2. Функції мови та їх реалізація у мовленні. Фізіологічні основи мовлення	Поняття мови, мовлення. Функції мови і мовлення. Фізіологічні основи мовлення. Будова і функції мовленнєвого апарату. Порушення мовлення.	самостійна	3,9	Есе значення мовлення в моєму житті.	10	10	На лекції
Тема 3. Психолінгвістична періодизація мовленнєвого розвитку	Фонологічна складова мовленнєвої діяльності. Лексична складова мовленнєвої діяльності. Граматична складова мовленнєвої діяльності.	лекція самостійна	2,4,5,8	пройти тести	10	5	На лекції
	Семинар 1	семинар		Розробити таблиці. Підготуватися до усного опитування.	2	20	На занятті
Модуль 2							
Тема 4. Особливості розвитку мовленнєвої діяльності в немовлячому і ранньому віці. Онтогенез та дизонтогенез.	Характеристика і норми домовленнєвого розвитку дитини немовлячого віку. Норми розвитку мовлення дитини раннього віку в фонологічній, лексико-семантичній і граматичній ланці. Особливості розвитку мовлення в дизонтогенезі	лекція, самостійна	7,9	Опрацювати літературу, заповнити таблиці	2 10	5 10	до сем

Тема 5. Особливості розвитку мовленнєвої діяльності в дошкільному і молодшому шкільному віці. Онтогенез та дизонтогенез..	Характеристика і норми мовленнєвого розвитку дитини дошкільного віку в фоновій, лексико-семантичній і граматичній ланці.. Характеристика і норми розвитку мовлення дитини молодшого шкільного віку. Особливості розвитку мовлення в дизонтогенезі.	самостійна	6, 9	Опрацювати літературу, заповнити таблиці	2 10	10	До сем
Тема 6. Становлення мовленнєвої діяльності в підлітків та дорослих. Онтогенез та дизонтогенез.	Характеристика мовленнєвої діяльності підлітків. Характеристика мовленнєвої діяльності дорослих. Особливості мовленнєвої діяльності в дизонтогенезі.	самостійна	1, 3	Пройти тестування, опрацювати літературу, заповнити таблиці	2 10	5 10	На занятті До сем
	Семинар 2 Особливості мовленнєвої діяльності в онтогенезі та дизонтогенезі	семинар		Заповнити таблиці, усна відповідь, презентація	2	10	На занятті
Самостійна робота		на лекції на семінарі		Онлайн-курси, реферат та ін.		10	На занятті
Разом						100	

6. Система оцінювання навчальної дисципліни

Рейтингова оцінка з кредитного модуля (навчальної дисципліни)	Підсумкова оцінка за шкалою ECTS	Підсумкова оцінка за національною шкалою	
		екзаменаційна	залікова
90-100	A (відмінно)	відмінно	зараховано
81-89	B (дуже добре)	добре	
70-80	C (добре)		
60-69	D (задовільно)	задовільно	
50-59	E (достатньо)		
26-49	FX	незадовільно	не зараховано
25 і менше	F		

Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	<p>Денна:</p> <p>лекції (та контрольні) – 15 балів (тестування)</p> <p>семінари – 75 балів</p> <p>самостійна робота – 10 балів</p> <p>Заочна:</p> <p>лекції (та контрольні) – 25 балів (тестування)</p> <p>семінари і самостійна робота 75 балів</p>
---	--

	<p>Система оцінювання знань студентів з дисципліни включає поточний та модульний контроль знань. Поточний контроль здійснюється під час проведення лекційних, семінарських занять і має на меті перевірку знань студентів з окремих тем навчальної дисципліни та рівня їх підготовленості до виконання конкретної роботи. Модульний контроль – тестування.</p>
<p>Вимоги до письмових робіт</p>	<p>Реферат, презентація, есе. При виставленні балів за модульний контроль оцінюються: рівень теоретичних знань та практичні навички з тем, включених до змістових модулів, самостійне опрацювання тем, написання рефератів, опрацювання завдань, підготовка конспектів навчальних чи наукових текстів, тощо.</p> <p>Здобувач виконує дві контрольні роботи. Головна мета – перевірка самостійної роботи студентів в процесі навчання, виявлення ступеня засвоєння ними теоретичних положень курсу. При розв’язанні завдань здобувач має продемонструвати загальне розуміння ключових положень дисципліни, виявити причинно-наслідкові зв’язки, розкрити тлумачення та класифікації основних положень, орієнтуватися в змісті законодавчих та нормативно-правових документів.</p>
<p>Семінарські заняття</p>	<p>Усна відповідь, заповнення таблиць, схем, створення презентації та ін.</p> <p>Відповідь здобувача на практичному занятті оцінюється за 100-бальною системою:</p> <p>90-100 балів – Здобувач вільно володіє навчальним матеріалом; висловлює свої думки; творчо виконує індивідуальні та колективні завдання; самостійно знаходить додаткову інформацію та використовує її для реалізації поставлених перед ним завдань; вільно використовує нові інформаційні технології для поповнення власних знань; комунікативні уміння та навички сформовані на високому рівні; може аргументовано обрати раціональний спосіб виконання завдання і оцінити результати власної практичної діяльності; виконує завдання, не передбачені навчальною програмою; вільно використовує знання для розв’язання поставлених перед ним завдань.</p> <p>70-89 балів – Здобувач вільно володіє навчальним матеріалом, застосовує знання на практиці; узагальнює і систематизує навчальну інформацію, але допускає незначні граматичні помилки у порівняннях, формулюванні висновків, застосуванні теоретичних знань на практиці; за зразком самостійно виконує практичні завдання, передбачені програмою; має стійкі навички виконання завдань.</p> <p>50-69 балів – здобувач володіє навчальним матеріалом поверхово, фрагментарно; на рівні запам’ятовування відтворює певну частину навчального матеріалу з елементами логічних зв’язків; знайомий з основними поняттями навчального матеріалу; комунікативні уміння та навички сформовані частково; під час відповіді допускаються суттєві граматичні помилки; має елементарні нестійкі навички виконання завдань; планує та виконує частину завдань за допомогою викладача.</p> <p>1-49 бали – У студента не сформовані комунікативні уміння та навички; студент допускає велику кількість граматичних помилок, що ускладнює розуміння; студент не володіє навчальним матеріалом; виконує лише елементарні завдання, потребує постійної допомоги викладача/</p>

Самостійна робота	Реферат, таблиці, ментальні карти, онлайн курси.
Залік	Залік виставляється як сума балів за усі види робіт.

7. Політика навчальної дисципліни

Письмові роботи: здобувач здає на лекційних і семінарських заняттях.

Академічна доброчесність: Дотримання академічної доброчесності засновується на ряді положень та принципів академічної доброчесності, що регламентують діяльність здобувачів вищої освіти та викладачів університету:

- [Кодекс честі ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника»](#)
- [Положення про запобігання академічному плагіату та іншим порушенням академічної доброчесності у навчальній та науково-дослідній роботі здобувачів ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника».](#)
- [Положення про Комісію з питань етики та академічної доброчесності ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника».](#)
- [Положення про запобігання академічному плагіату у ДВНЗ “Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника”.](#)
- [Склад комісії з питань етики та академічної доброчесності ДВНЗ “Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника”.](#)
- [Лист МОН України “До питання уникнення проблем і помилок у практиках забезпечення академічної доброчесності”.](#)
- Ознайомитися з даними положеннями та документами можна за посиланням: <https://pnu.edu.ua/положення-про-запобігання-плагіату/>

Відвідування занять:

Здобувач повинен вчасно приходити на заняття. Викладач може не допустити здобувача до заняття, якщо він/вона спізнився без поважної причини.

У випадку пропуску 5 чи більше семінарських занять без поважної причини, здобувач може бути не допущений до підсумкового контролю, або його/її підсумкова оцінка буде знижена;

Здобувач повинен добросовісно готуватися до усіх видів поточного, модульного та підсумкового контролю;

Здобувач має брати активну участь на лекційних і семінарських заняттях;

Здобувач повинен бути толерантним у спілкуванні з викладачем та іншими здобувачами, зокрема під час обговорення дискусійних питань на заняттях;

Здобувач може відпрацювати будь-яке пропущене заняття чи вид контролю;

Заборонено користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час опитування та виконання письмових завдань, якщо це не передбачено завданням.

У випадку порушення норм академічної доброчесності під час виконання завдань поточного чи модульного контролю, здобувач отримує «0» балів.

Якщо здобувач має претензії до викладача через оцінювання, якість надання послуг тощо, спершу треба повідомити про це самого викладача; якщо проблему не вдалося вирішити, здобувач має право звернутися до завідувача кафедри чи керівництва факультету;

Здобувач повинен неухильно дотримуватися правил внутрішнього розпорядку навчального закладу; інших видів політики, передбаченої нормативними документами, що регулюють навчальний процес у ЗВО.

Можливість і порядок відпрацювання пропущених студентом занять регламентується [«Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів ДВНЗ “Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника” \(введено в дію наказом ректора №799 від 26.11.2019\) \(див. стор. 4.\)](#). Ознайомитися з положенням можна за посиланням: <https://nmv.pnu.edu.ua/нормативнідокументи/polozhenja/>

Неформальна освіта:

Можливість зарахування результатів неформальної освіти регламентується «Положенням про порядок зарахування результатів неформальної освіти у ДВНЗ «Прикарпатський національний

університет імені Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора №819 від 29.11.2019) - <https://nmv.pnu.edu.ua/нормативнідокументи/polozhenja/>
Coursera, Prometheus, Edera, Futurelearn, ВУМ, Дія, Всеосвіта, Наурок, Освіторія, ua.udemy та ін.

8. Рекомендована література

Матеріально-технічне забезпечення	Мультимедіа, комп'ютери, ІТ-технології
Література	
<ol style="list-style-type: none">1. Загнітко А., Михальченко М. Основи психолінгвістики: науковонавчальне видання. Донецьк: ДонДУ, 2008. 233 с.2. Засекіна Л.В., Засекін С.В. Вступ до психолінгвістики. Острог: Нац. ун-т "Острозька академія", 2002. 168 с.3. Засекіна Л.В., Засекін С.В. Психолінгвістична діагностика. Луцьк: РВВ "Вежа" Волин. нац. ун-ту ім. Лесі Українки, 2008. 188 с.4. Калмикова Л. О. Психологія мовлення і психолінгвістика: навч. посібник для студ. вищих навч. закл. Переяслав-Хмельницький : ПереяславХмельницький пед. ін-т, 2008. 325с.5. Коломійцева О. А. Навчальний посібник до спецкурсу "Психолінгвістика".Київський держ. лінгв. ун-т. Київ, 1999. 131с.6. Куранова С. І. Основи психолінгвістики: навч. посіб. Київ : ВЦ «Академія», 2012. 208 с	
Додаткова	
<ol style="list-style-type: none">1. Засекіна Л. В. Психолінгвістика, мовленнєва діяльність, особистість: співвідношення понять у контексті мовленнєвої генези дитини. Психолінгвістика : наук.-теорет. зб. Переяслав-Хмельн. держ. пед. ун-т ім. Г. Сковороди. ПереяславХмельницький. 2008. - Вип. 2. - С. 14-20. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/psling_2008_2_22. Мазурок М. Мова і мовлення як предмет психолінгвістики. Нова педагогічна думка. 2014. № 1. С. 55-58. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Npd_2014_1_173. Ткач О. М. Методи дослідження семантичних полів слів/ Збірник наукових праць Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка. Серія соціальнопедагогічна. Кам'янець-Подільський, 2013. Вип. 23(2). С. 350-357. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/znpkp_sp_2013_23(2)_48	

Викладач
Асистент

Лукачович Г.О.
Федорів А. Я.